

Zalai Közlöny 1898.04.09. 2-3. oldal, 3. hasáb, középen

A Cigány-utcai őrsereg.

Írta: HALIS ISTVÁN.

Kanizsa lakói 1848. március 19. napjának hajnalán bömbölő mozsárlövésekre ébredtek fel. Gyuri hajdú durogtatta a török világból ittmaradott rozsdás mozsárágyukat az „alsó templom” előtti cintériumban.

A népség azonnal előzönlötte az utcákat. Gyermekek, férfiak és nők egyaránt nemzetiszínű kokárdát viseltek. Mámoros öröm fogta el az embereket: diadal ünnepet ül a város a 12. pont kivívásáért!

Szabad a jobbágy!

Szabad a sajtó!

Németh János fiatal ügyvéd a cintériumban hordóra állva felolvassa a 12 pontot dörgő éljenzés között.

Vesszen a német!

Éljen a magyar haza!

Nem kell a bécsi bankó!

Azonban egy szerencsétlen esemény már korán megzavarta az ünnepet. Reggel 8 óra tájban szétduzzant az egyik mozsár és szerteröpülő darabjai összetörték fejét Taródy Lacinak, ki a gimnázium 3. osztályának tanulója vala. Meghalt abban a pillanatban. Kárpótlásul olyan gyönyörű temetést rendeztek Lacinak, melyet Kanizsa még nem látott. Zalának, Somogynak úri közönsége mind itt volt a temetésen, a koporsóra ráhíntettek minden virágot melyet a környéken összeszedhettek, és megfogadták hogy a sírhalmot gondozni fogják örökké. (Nemrégiben az író kereste a sírt, de nem tudott ráakadni. Nincsen már nyoma sem a temetőben.)

Az örömnépepen annyit szónokoltak a néphez, hogy a közönséges emberek nem tudták, mit higgyenek. Az Öröm oly fékvesztett lón hogy sokhelyütt örjönégig fokozódott. A csöcselék azt mondogatta: „Minden szabad! Osszuk meg a gazdagok vagyonát! Kergessük el a zsidókat!”

Az én kollegáim a városi tanácsosok is keveselték a vívmányokat. Szokol János és Buváry János városi tanácsosok sommás úton kikiáltották a köztársaságot. Kitűzőnek mellükre széles kokárdát és kalapjukba óriási tollat, s így kiabálák a néphez: „Éljen a respublika!”

Az öröm után hamar megjöttek a szorongattatás napjai. Rémes hírt mondanak egymásnak a remegő ajkak: „Közelednek a rácok !”

Kanizsára jönnek. Beszélnek orosz, illír és szerb seregek jöveteléről. Rettegés ül az arcokra.

Proklamációját azonnal szétküldi Kanizsáról Csányi László királyi biztos:

„Magyarok! A haza veszélyben van! A fölzendült rácok ontják a polgári vért! Ha becstelenül nem akarunk eltűnni a nemzetek sorából: fegyvert kell ragadnunk!”

Hirdetik a hadügyminiszter parancsát városház erkélyéről és prédikáló székekről: „Ártsatok az ellenségnek amint csak lehet!”

Elkészítik a nélkülözhető barátcellákat kórháznak, s a kolostor szélesre épített folyosóit telerakják lisztes zsákkal. A réztetejű Inkey-kápolna a profanáltatik puskaporos ládáknak berakása által.

E közben a hír újabb és újabb rettegést hoz a városba. Borzasztó zűr-zavar van. Minden órában más-más parancsot hirdetnek a lakosoknak. Egyikben a magyar haza mentésére hínak, másik nap a császár iránti hűségre intenek; de mindegyikben akasztófát ígérnek.

S míg a gyöngék nem tudják kinek engedelmeskedjenek, azalatt a többiek dolgoznak meg nem ingott hazaszeretettel. Querilla csapat szervezkedik, mely nyugtalanítja az ellenséget és a városon átvonuló társzekerek rakományait elrabolja.

A hadügyminiszter elrendeli a 7-ik (máskép Zalamegyeinek nevezett) honvédszászlóaljnak fölállítását toborzás útján. Ihász Dániel hadnagy – a miniszter megbízottja, – lobogó trikolorral és hangos muzsikaszóval jár Kanizsa városában; büszkén kérdezetgi; „Ki a legény, ki a magyar? és gyarapítja csapatát lelkesült ifjakkal.

Megalakul a kanizsai nemzetőrség is: Babochay János, Kaán Károly és Martinkovics Károly kapitányok vezérlete alatt. Középkori dárdákkal fegyverzik föl magukat mert kevés a puska. Nincs lehetetlenség, hisz „a haza van veszélyben!”

Az őrsereg ünnepélyesen fölesküszik a megtámadott magyar haza védelmére.

Május egyik napján az egész város kivonult a viruló mezőre hol az Isten ege alatt tábori misét tartott egy franciskánus páter. – Majd lelkesítő szónoklat után – megharsant Babochay százados vezénylő szava: „Imára!”

Az összes népség térdre hullott s födetlen fővel, leírhatlan meghatottság között esküdött a mindenható Istenre, hogy az imádott haza védelmére áldozza vérének az utolsó cseppig.

A pesti (máskép cigány-) utcai nemzetőrök (apám is ezek között volt) teljes névlajstroma kezeim között levén, az Ötvenéves évforduló alkalmával érdemesnek találom neveiket ideiktatni annél is inkább, mert talán sehol sincsen feljegyezve. (A nemzetőrség másik két századának névlajstromát nem voltam képes egybeállítani minden utánjárás dacára sem.) Íme a névsor:

Százados: Babochay János,
Főhadnagy: Horváth János,
Alhadnagyok: Buváry János,
Wágner Ignác.
Örmesterek: Fischer Alajos,
Pollák Ferenc.

Tizedesek:

1. Perger Károly,

2. Halvax József,
3. Radakovits Ignác,
4. Táncos Gergely.
5. Wellerman János,
6. Krenusz István.
7. Gerdenits Ferenc,
8. Halis Ferenc,
9. Magyar József,
10. Molnár József,
11. Vigh József,
13. Vass József.

Altizedesek:

1. Kammer József,
2. Szalai József,
3. Haltman Izidor,
4. Máninger Ferenc,
5. Németh János,
6. Kiss János,
7. Trebitser József,
8. Meskó Imre,
9. Sudár János,

11. Szabó Mihály,
12. Csanádi János,

1. Tizedhez tartoznak:

- Domanitzky Alajos,
Neurirer Ferenc,
Guttman Alajos,
Rothschild Sándor,
Pietrowszki Albert,
Welisch Samu,
Lovák Károly,
Sventzel János,
Práger Zsiga,
Véber Lipót,
Cinderits Ferenc,
Theodorovics György,
Neiman Mórítz,
Práger Mórítz,
Pfaff József,
Scherz Jakab,

összesen 16.

2. Tized:

Grabner János,
Leber Ignác,
Schwartz József,
Bachrach Károly,
Bachrach Leopold,
Presburger Jakab,
König Dávid,
Milhoffer András,
Durini Antal,
Babits József,
Salamon Zsigmond,
Novákovits József,
Králl János,
Makovski János,
Vinterstein Jakab,
összesen 15.

3. Tized:

Grünbaum József,
Grünbaum Márton,
Szüts Antal,
Veisz Leopold,
Kronheisler Mátyás,
Auer János,
Pávits János,
Volf János,
Stier Bálint,
Munkátsi János fia,
Scala Vencel,
Reinis Reinhold,
Köhler (Fabrikáns),
Volf József,
összesen 14.

4. Tized:

Lázár Sándor,
Németh László,
Ladislao Lepold,
Klein János,
Lackenbaeher Gusztáv,

Náthán Simon,
Kreuter János,
Kostyák Jakab,
Kováts Mihály,
Gerencsér Ferenc,
Hegedüs Károly,
Rövid János,
Schwarz Ferdinánd,
összesen 13.

5. Tized:

Sapringer Károly,
Hagyik Márton,
Horváth v. Majdák János,
Turek Ferenc,
Jámbor István,
Csányi János,
Andri József,
Páltsits Jakab,
Laki Ferenc,
ifj. Schleifer Ferenc,
Imrei Ferenc,
Szüts v. Margalits József,
Gerdenits Imre,
Mandits József,
Perger József,
Velák István,
Tuskánetz József,
Tuskánetz János,
összesen 18.

6. Tized:

Andri János,
Imrei György – dobos -
Sallér Pál
Kránitz János,
Selembecher József,
Tomsits János,
Nyers József,
Dani József,
Berdó János,
Metz Ferenc,
Szekeres Ferenc,

Krenusz József,
Karlovits György fia,
Török József fia,
Metz József,
Bedenek György,
Knausz Ferenc,
Kolongya Antal,
Molnár György,
Összesen 19.

7. Tized:

Verlák János fia,
Farkas János,
Klausz Ferenc,
Benkő György,
ifj. Áts János,
Stefán Válint fia,
ifj. Németh János,
Nyers Ferenc,
Tiszai János,
Verlák György,
Nagy György,
Sipos György,
Frantsits József,
Málek László,
Tollár Ferenc,
ifj. Kováts István,
Proszonyák József,
Hergovits József,
Tóber János,
összesen 19.

8. Tized:

Kolárits János,
Gáspár János,
Mikoletz József,
Török János,
ifj. Godinek József,
ifj. Major József,
Ofner Mátyás,
Bognár György,
Vörös József,
Riha Péter,

Verlák József,
Mántsek Antal,
Hajdu János,
Szántó János,
Ecetes György,
Kolongya Ferenc,
Bedenek Ferenc,
Andri József,
összesen 18.

9. Tized:

Ihász László,
Sipos Ferenc,
Horváth v. Majdák József,
Horváth István,
Laki József,
Ács József,
Tollár János veje,
Kováts Mihály,
Popesnyák József,
Sipos György,
Varga István,
Marits József,
Vadász József,
Török József,
Czerpán János,
Kálovits József,
Dervalits Vendel,
Dervalits Tamás,
Draskovits András,
összesen 19.

10. Tized:

Sipos János,
Sipos György,
Leposa József,
Kohári József,
Geróts József,
Farkas György,
Martinetz János,
Dávidovits János,
ifj. Bedenek János,
Török Ferenc,

Horváth Zsiga,
Mayer Antal,
Szilvai Domonkos,
Németh Károly,
Kolarits János,
Petzek György,
Szmodits Ferenc,
Turner István,
Sebestyén József,
Korontzai Ferenc,
összesen 20.

11. Tized:
Kolarits József,
Geróts József,
Ulrik György,
Horváth János v. Göbe,
Verlák József,
Verlák János,
Kolárits Ferenc.
Pint György,
Petsits József,
Vadász György,
Furdán József,
Sásvári József,
Domián József,
Andri József,
Manda József,
Poszovetz József.
Poszovetz Ferenc,
Kengyel György,
Horváth József,
Horváth János,
Németh András,
összesen 21.

12. Tized:
Kósek János,
Auda István,
Horváth István,
Kálmán Miklós,
Kolongya Ferenc,
Láiki József,

Korlovits István,
Kotnyek József,
Horváth v. hibás János,
Pint Ferenc,
Vörös József,
Hajdu József,
Török György,
Verlák József,
Martinetz Imre,
Pávits József,
Vass János,
Szever Imre,
Pulai Ferenc,
összesen 19.

Összesen 211 legény 24 káplár, 2 őrmester, 2 alhadnagy, 1 főhadnagy, 1 százados.

Vagyis a cigányutcai (első) századbeli „nemzeti Örök” összesen 241-en voltak, kik ifjú Németh János kivételével már mindnyájan elmenének az örök béke országába. (Az ifjúnak nevezett Németh János jelenleg túl vagyon immár a 80 esztendőn.)

Áldás legyen emlékezetükön!